



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 740/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Luciou Fabriciusovou, J. A. Komenského 18B, Banská Bystrica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/167/2023 z 31. júla 2024 takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje ho zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

#### **II.**

#### **Skutkové východiská**

2. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) uznesením z 21. novembra 2022 zastavil konanie (I. výrok) o vypratanie nehnuteľnosti, v ktorom mal sťažovateľ postavenie žalovaného, a rozhodol, že žalobkyňa má voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok). Urobil tak potom, keď žalobkyňa vzala žalobu o vypratanie kotolne v jej vlastníctve späť z dôvodu, že sťažovateľ ju vyprataval, odstránil visiaci zámok, ktorým bola uzamknutá,

a vypratal aj vnútorný priestor, ktorý využíval na uskladnenie rôznych vecí. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), zistiť, že zastavenie konania procesne zaviniť sťažovateľ, preto právo na náhradu trov prvoinštančného konania priznal žalobkyňi.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 26. apríla 2023 uznesenie okresného súdu vo výroku II. potvrdil a rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Namietal, že súdy pri rozhodovaní o náhrade trov konania neposudzovali zavinenie na zastavení konania procesne, ale posudzovali ho meritórne bez toho, aby sťažovateľ mohol dokazovať nedôvodnosť žaloby. Rozhodnutie okresného súdu sťažovateľ označil za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, neobsahujúce úvahy, ktorými sa súd riadil pri ustálení zavinenia na zastavení konania. Krajský súd porušil princíp dvojinštančnosti rozšírením dôvodov, pre ktoré žaloba bola podaná dôvodne a ktoré odstránil sťažovateľ, čím konal nie ako odvolací, ale ako prvoinštančný súd. Vo vytvorenom nerovnoprávnom procesnom prostredí sťažovateľovi nebolo umožnené vyjadriť sa k žalobkyňou požadovanej náhrade trov konania, pričom sa krajský súd nevysporiadal s návrhom sťažovateľa v odvolacom konaní na výsluch strán sporu. Sťažovateľ tiež vytkol, že mu súdy neumožnili oboznámiť sa s vyjadrením žalobkyne v odvolacom konaní, o existencii ktorého sa dozvedel až z napadnutého rozhodnutia a z rozhodnutia okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o výške náhrady trov konania, hoci toto vyjadrenie bolo formulované ako právna a skutková argumentácia v rozhodnutí krajského súdu.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa zamietol. Konštatoval, že krajský súd neposudzoval zavinenie na zastavení konania meritórne, ale iba procesne, vychádzajúc z obsahu žalobného petitu a žalobných tvrdení a z obsahu vyjadrenia sťažovateľa k žalobe a z jeho odvolania. Žalobkyňa tvrdila zásah do svojho vlastníckeho práva ku kotolni zabránením vstupu, ktorý sťažovateľ (v podobe osadenia dverí a upevnenia drôtu) nepoprel (poprel iba uzamknutie kotolne visiacim zámkom). Sťažovateľ objasnil motív svojho konania (snaha zabrániť vstupu do kotolne cez vchod umiestnený zo strany jeho pozemku, resp. zo strany ním prevádzkovaného pohostinstva) nepovolánym osobám, ale ani tento ho neoprávňoval konať bez súčinnosti s vlastníčkou stavby.

6. Najvyšší súd súhlasil so sťažovateľom, že krajský súd sa nevysporiadal so sťažovateľovým návrhom na vykonanie dokazovania výsluchom strán, avšak podľa najvyššieho súdu nejde o nedostatok znamenajúci zásah do práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu ako celku je zrejmé, že vychádza zo žaloby, z vyjadrenia sťažovateľa k nej, z odvolania a vyjadrenia žalobkyne k nemu, ktoré poskytujú dostatočný podklad pre ustálenie zavinenia na zastavení konania.

7. K nedoručeniu vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu sťažovateľovi najvyšší súd uviedol, že žalobkyňa len zopakovala závery sťažovateľa, aj to, že predloženou fotodokumentáciou zhotovenou pred podaním žaloby preukázala, že nehnuteľnosť bola zo strany od prevádzky sťažovateľa uzamknutá visiacou zámkom, ktorú sťažovateľ po podaní žaloby odstránil a zároveň vypratal vnútorný priestor. Nadväzujúca replika sťažovateľa by preto nemohla výsledné rozhodnutie o náhrade trov konania ovplyvniť. Dokazuje to aj skutočnosť, že sťažovateľ v dovolaní neuviedol, aké (do vyhotovenia nedoručeného vyjadrenia žalobkyne neprednesené) relevantné skutočnosti by

tvrdil alebo aké dôkazy by predložil na vyvrátenie tvrdení žalobkyne. K porušeniu sťažovateľovho práva na spravodlivý proces preto podľa najvyššieho súdu nedošlo.

### III.

#### Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ na prvom mieste namieta, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení mechanicky stotožnil s rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu o sťažovateľovom zavinení a úspechu žalobkyne v procese bez toho, aby celkovo zhodnotil okolnosti prípadu, a bez toho, aby boli zohľadnené aj podstatné skutkové a právne argumenty, ktoré predkladal práve sťažovateľ.

9. Najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nezaoberal sťažovateľovou obranou a tvrdením, že žiadnym spôsobom nezasahoval do vlastníckych práv žalobkyne ku kotolni, neužíval ju, nevyprataval a ani ju žalobkyňa nikdy neodovzdala. Keďže sa sťažovateľ žiadnym spôsobom nepričinil, aby sa žalobkyňa držby kotolne uchopila, práve výsluchom strán sporu ako dôkazným prostriedkom mohol preukázať, že vznik tohto sporu nezávil a že žaloba bola od počiatku nedôvodná. Tento dôkaz sťažovateľ v odvolacom konaní navrhol, krajský súd sa s ním nevysporiadal a najvyšší súd to nepovažoval za porušenie práva na spravodlivý proces, konštatujúc, že postačovalo vychádzať z obsahu žaloby, vyjadrenia k nej a z obsahu odvolania a vyjadrenia k nemu. Takéto zhodnotenie nie je podľa sťažovateľa správne. Vykonanie navrhovaného dôkazu bolo schopné vyvrátiť účinne popreté tvrdenie žalobkyne, že jej mal sťažovateľ kotolňu vydať, a teda zmeniť dôkazné prostredie pre konštatovanie zavinenia, či žaloba bola podaná dôvodne a či k jej späťvzatiu došlo pre sťažovateľovo správanie.

10. Sťažovateľ nesúhlasí ani so záverom najvyššieho súdu k otázke nedoručenia vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu sťažovateľovi. Žalobkyňa vo vyjadrení potvrdila, že nehnuteľnosť bola uzamknutá visiacou zámkou, a to zo strany od sťažovateľovej prevádzky. V dovolaní v tejto súvislosti sťažovateľ namietol, že zostalo bez povšimnutia a súdy prehliadli, že prístup do kotolne je možný z dvoch strán (jeden vchod do kotolne ústi na sťažovateľov verejne prístupný pozemok a druhý vchod z náprotivnej strany kotolne je prístupný iba z oploteného pozemku žalobkyne), a teda súdy, vrátane najvyššieho súdu, jednoducho odignorovali, že žalobkyňa sa mohla do svojej kotolne dostať aj cez svoj pozemok, a to cez druhé dvere. Podľa sťažovateľa uvedené bolo podstatným argumentom svedčiacim v jeho prospech zasluhujúcim si pozornosť súdov, na ktorý by reagoval, pretože bol významne relevantnou skutočnosťou preukazujúcou, že žaloba nebola podaná dôvodne a že náhrada trov konania mala byť správne priznaná sťažovateľovi.

11. Podľa sťažovateľa najvyšší súd k dovolacej námietke o porušení dvojinstančnosti konania konštatoval, že krajský súd využil svoje právo dané v § 387 ods. 2 CSP. Najvyšší súd sa nestotožnil so sťažovateľovou námietkou, že krajský súd nahradil činnosť okresného súdu rozšírením dôvodov, pre ktoré mala byť žaloba podaná dôvodne, a vyhodnotením, že sťažovateľ odstránil dôvod jej podania. Za tejto situácie mal krajský súd doplniť dokazovanie. Ak takto nepostupoval, sťažovateľovi bola podľa jeho názoru odňatá možnosť brániť sa proti nesprávnym záverom krajského súdu.

#### IV.

##### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

12. K prvej sťažovateľovej námietke o mechanickom stotožnení sa najvyššieho súdu so závermi nižších súdov týkajúcimi sa sťažovateľovho zavinenia na zastavení konania ústavný súd uvádza, že sťažovateľ podal proti potvrdeniu výroku o nároku na náhradu trov konania krajským súdom dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, ktorého dôvodom bol najvyšší súd ako súd dovolací podľa § 440 CSP viazaný. Dôvod podľa § 420 písm. f) CSP spočíva v tom, že krajský súd mal nesprávnym procesným postupom znemožniť sťažovateľovi uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Uvedený dovolací dôvod nie je možné zamieňať s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorá je spôsobilým dovolacím dôvodom pri dovolaní podľa § 421 ods. 1 CSP, ktoré však proti rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania *ex lege* [§ 421 ods. 2 v spojení s § 357 písm. m) CSP] nie je prípustné. Najvyšší súd preto ani nemohol posudzovať, či právne posúdenie otázky nároku na náhradu trov zastaveného konania nižšími súdmi bolo správne. Nemožno preto uvažovať o stotožnení sa najvyššieho súdu so závermi nižších súdov. Táto námietka je nedôvodná.

13. Sťažovateľ vytyka najvyššiemu súdu, že toleroval nižším súdom ich meritórny, nie procesný prístup k rozhodovaniu o nároku na náhradu trov konania. Paradoxne je však práve ďalšia sťažnostná námietka založená na meritórnych aspektoch konania o vypratání nehnuteľnosti. Sťažovateľ zdôrazňuje, že žiadnym spôsobom nezasahoval do vlastníckych práv žalobkyne ku kotolni a neužíval ju. Tým sa snaží zdôvodniť, že ju ani nemohol vypratať a spôsobiť späťvzatie žaloby a následné zastavenie konania. Je ale zrejmé, že prvopočiatok tejto argumentačnej línie tkvie práve v meritórnom dôvode o nezasahovaní do vlastníctva žalobkyne. Ide o dôvod, ktorý by bol spôsobilý (v prípade jeho preukázania) viesť k zamietnutiu žaloby, preto je to práve sťažovateľ, kto používa argumentáciu meritórnej povahy. Sám sťažovateľ uvádza, že zamýšľal viesť dokazovanie na preukázanie, že vznik sporu nezavinil a že žaloba bola od počiatku nedôvodná, čo by viedlo k meritórnej orientácii priebehu konania po späťvzatí žaloby, v rámci ktorej mu súdy neposkytli ním požadovaný procesný priestor, a aprobáciu tohto postupu najvyšším súdom sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta. Je teda evidentné, že ak by okresný súd a krajský súd vyhovel sťažovateľovým dôkazným návrhom, konanie by sa v procese dokazovania zameriavalo na meritórne otázky, hoci žaloba už bola účinne vzatá späť. V daných okolnostiach bol správnym postoj okresného súdu a krajského súdu, ak sťažovateľovým dôkazným návrhom nevyhoveli, ako aj postoj najvyššieho súdu, ktorý v takom postupe nevidel vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Naopak, najvyšší súd sa zjavne usiloval pristúpiť k prieskumu zavinenia za zastavenie konania nižšími súdmi procesne, keď najprv *in abstracto* zdôrazňoval, že pri skúmaní procesného zavinenia netreba vychádzať iba zo žalobného petitu, ale žalobu treba vnímať ako celok, a že nielen petit, ale aj žalobné tvrdenia (dôvody žaloby) vyjadrujú, prečo sa žalobca domáha práve toho plnenia, ktoré uplatňuje (bod 15 napadnutého uznesenia). Nadväzne potom najvyšší súd *in concreto* (bod 17 napadnutého uznesenia) vyhodnotil, že krajský súd neposudzoval zavinenie na zastavení konania meritórne, ale iba procesne, vychádzajúc z obsahu žalobného petitu a žalobných tvrdení a (rovnovážne) aj z obsahu vyjadrenia sťažovateľa k žalobe a z jeho odvolania. Celkom adresne najvyšší súd poukázal na záver krajského súdu o zásahu sťažovateľa do vlastníckeho práva

žalobkyne, keďže ani sťažovateľ nepoprel osadenie dverí a upevnenie drôtu, ako aj o odstránení visiaceho zámku na kotolni sťažovateľom. Uvedené skutočnosti bolo nevyhnutné vziať do úvahy pri posudzovaní otázky zavinenia za zastavenie konania, lebo boli spôsobilé objasniť motiváciu žalobkyne pri rozhodovaní sa o späťvzátí žaloby. Zároveň však nebolo nutné, ani hospodárne objasňovať ďalšie skutočnosti, ktoré by už neslúžili procesnému porovnaniu žaloby ako celku s dôvodmi, pre ktoré ju žalobkyňa vzala späť, ale siahali by k meritórnemu jadrú sporu. Závery najvyššieho súdu o procesnom posudzovaní okolností rozhodných pre výrok o nároku na náhradu trov konania preto nesignalizujú eventualitu vyhovenia ústavnej sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

15. Pokiaľ ide o namietané nedoručenie vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu sťažovateľovi, najvyšší súd korektne odkázal na jedno z rozhodnutí (I. ÚS 155/2020 – body 33 a 34), v ktorom ústavný súd, reflektujúc vývoj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), konštatoval, že zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter a nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, ak protistrane nedoručené vyjadrenie nemalo vplyv na výsledok konania. Nedoručené vyjadrenie, ktoré by nemalo žiadny vplyv na rozhodnutie vo veci, pretože neobsahovalo žiadne nové skutkové a právne argumenty a nebolo podkladom pre rozhodnutie, považuje ESLP za dôvod neprípustnosti sťažnosti v zmysle čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru, a to pre absenciu spôsobenia podstatnej ujmy sťažovateľovi namietaným postupom (Holub proti Českej republike, rozsudok z 24. 2. 2011, BENEŠ Praha, spol. s r. o. proti Českej republike, rozsudok z 24. 2. 2011, Puškárová proti Slovenskej republike, rozsudok z 28. 5. 2019, § 26, Nerušil proti Slovenskej republike, rozsudok z 28. 5. 2019, § 29, Hanzl a Špadrna proti Českej republike, rozsudok z 15. 1. 2013, Pfurttscheller proti Švajčiarsku, rozsudok z 18. 9. 2018).

16. Uvedené judikátorne východiská všeobecné súdy uplatnili na sťažovateľov prípad tak, že vyjadrenie žalobkyne mu na repliku nedoručili, pretože ho vyhodnotili ako opakujúce závery prezentované sťažovateľom a predkladajúce fotodokumentáciu zhotovenú pred podaním žaloby o uzamknutí nehnuteľnosti bola zo strany od prevádzky sťažovateľa, a to visiaca zámka, ktorú sťažovateľ po podaní žaloby odstránil a zároveň vypratá vnútorný priestor. Proti tomuto záveru sťažovateľ brojí iba všeobecným konštatovaním, že vyjadrenie žalobkyne bolo formulované ako právna a skutková argumentácia v rozhodnutí krajského súdu. Z tohto hodnotenia však nevyplýva, či krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia iba popisne rekapituloval obsah vyjadrenia žalobkyne alebo či sa jej skutkovou a právnou argumentáciou inšpiroval a osvojil si ju. V prvom prípade totiž nemožno uvažovať o relevancii vyjadrenia, ktorá by si vyžadovala jeho doručenie na repliku. Naopak, v druhom prípade by sťažovateľ priestor pre repliku dostať mal v závislosti od toho, či žalobkyňa vo vyjadrení predniesla novú, dovtedy nepoužitú argumentáciu. Konkrétny obsah predostretých determinantov však sťažovateľ ústavnému súdu nijako nepreukazuje, pretože k ústavnej sťažnosti nepriložil ani vyjadrenie žalobkyne, ani uznesenie krajského súdu. Jediným prameňom utvárania skutkového obrazu o danej otázke tak pre ústavný súd zostalo odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, z ktorého vyplýva, že obsah vyjadrenia žalobkyne si repliku sťažovateľa nevyžadoval. Ústavný súd v popísanej dôkaznej situácii nemal žiaden dôvod uvedený záver najvyššieho súdu spochybníť. Preto aj túto sťažnostnú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú.

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil signály porušenia sťažovateľom označených práv, ktoré by odôvodňovali prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Naopak, vykonaný predbežný prieskum vylučuje eventualitu vyhovenia ústavnej sťažnosti. Preto bolo potrebné ju odmietnuť v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov právneho zastúpenia).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 18. decembra 2025**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**